

HRVATSKI SKUP KEMIČARA I KEMIJSKIH INŽENJERA

s međunarodnim sudjelovanjem | 4. simpozij "Vladimir Prelog"

9. – 12. travnja 2019. • Šibenik, Amadria Park (Solaris)

CROATIAN MEETING OF CHEMISTS AND CHEMICAL ENGINEERS

with international participation | 4th Symposium "Vladimir Prelog"

April 9–12, 2019 • Šibenik, Amadria Park (Solaris), Croatia

ORGANIZATORI / ORGANIZERS:

Hrvatsko društvo kemijskih inženjera i tehnologa

Croatian Society of Chemical Engineers

Hrvatsko kemijsko društvo

Croatian Chemical Society

Knjiga sažetaka

Book of Abstracts

Šibenik, Amadria Park (Solaris)

www.26hskiki.org

1926

Fotografija Šibenika: Zvonimir Katančić | dizajn: Zdenko Blažeković

26. hrvatski skup kemičara i kemijskih inženjera
s međunarodnim sudjelovanjem
4. simpozij Vladimir Prelog
9. – 12. travnja 2019.
Šibenik, Amadria park (Solaris)

Knjiga sažetaka

26th Croatian Meeting of Chemists and Chemical Engineers
with international participation
4th Symposium Vladimir Prelog
9–12 April 2019
Šibenik, Amadria park (Solaris), Croatia

Book of Abstracts

Znanstveno-organizacijski odbor
Scientific and Organizing Committee

Aleksandra Sander (predsjednica)
Mario Vazdar (dopredsjednik)
Jasna Prlić Kardum (tajnica)
Danijela Barić
Zdenko Blažeković
Marijana Đaković
Vesna Gabelica Marković
Nives Galić
Zvonimir Katančić
Borislav Kovačević
Hrvoje Kušić
Sanja Lučić Blagojević
Snježana Osmak
Jelena Parlov Vuković
Marko Rogošić
Marin Roje
Vesna Tomašić
Dubravka Turčinović
Lidija Varga-Defterdarović
Miroslav Žegarac
Olgica Martinis

Lokalni organizacijski odbor
Local Organizing Committee

Nenad Kuzmanić
Sanja Slavica Matešić
Melinda Grubišić Reiter

Međunarodni organizacijski odbor
International Organizing Committee

Albin Pintar, Slovenia
Saša Omanović, Canada
Valerio Causin, Italy
Andrea Katović, Italy

Organizatori / Organizers

Hrvatsko društvo kemijskih inženjera i tehnologa / Croatian Society of Chemical Engineers
Hrvatsko kemijsko društvo / Croatian Chemical Society

Tajništvo skupa / Secretariat of the Meeting

Jasna Prlić Kardum
Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu
Marulićev trg 19,
HR-10 000, Zagreb,
Hrvatska
Tel.: 01/4597-223
e-pošta: hskiki@fkit.hr
www.26hskiki.org

Grafička priprema programa / Design & Layout

Zdenko Blažeković

IMPRESUM

Organizatori / Organizers

Hrvatsko društvo kemijskih inženjera i tehologa
Croatian Society of Chemical Engineers
Hrvatsko kemijsko društvo
Croatian Chemical Society

Izdavač / Published by

Hrvatsko društvo kemijskih inženjera i tehologa
Croatian Society of Chemical Engineers

Urednici / Editors

Nives Galić / Marko Rogošić

Grafička priprema / Design & Layout

Zdenko Blažeković

Recenzenti sažetaka / Reviewers

Danijela Barić	Marko Rogošić
Marijana Đaković	Marin Roje
Nives Galić	Aleksandra Sander
Zvonimir Katančić	Vesna Tomašić
Borislav Kovačević	Lidiya Varga Defterdarović
Hrvoje Kušić	Mario Vazdar
Jasna Prlić Kardum	

ISBN: 978-953-6894-67-3

Mjesto održavanja Skupa / Meeting Venue

Šibenik
Amadria Park (Solaris)
Hoteli Solaris 86
Šibenik
Croatia
Tel: +385 (0) 22 363 951
Fax: + 385 22 363 945
<https://www.amadriapark.com/location/sibenik>

Zagreb, 2019.

Concentrations of mercury in the samples of maternal blood and hair, placenta and umbilical cord blood associated with the seafood consumption

Koncentracije žive u uzorcima majčine krvi i kose, posteljici i krvi iz pupčane vrpce u povezanosti s konzumacijom hrane morskoga podrijetla

Ankica Sekovanić,¹ Tatjana Orct,¹ Jasna Jurasović,¹ Martina Piasek,¹
Antonija Sulimanec Grgec,¹ Anja Bošnjaković,¹ Marijana Matek Sarić²

¹Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb, Hrvatska

²Sveučilište u Zadru, Odjel za zdravstvene studije, Zadar, Hrvatska

E-pošta: asekovanic@imi.hr

U procjenjivanju izloženosti toksičnim metalima i njihovih rizika za zdravlje upotrebljavaju se metode tzv. biološkog monitoringa ljudi koje uključuju određivanje pouzdanih bioloških pokazatelja izloženosti. Ne postoji idealan uzorak (matrica) za svaku situaciju. Razine metala u krvi vrijedni su pokazatelji izloženosti, jer je krv u doticaju i ravnoteži sa svim tkivima i organima u tijelu. No, to nije jedina matrica za određivanje kemijskih tvari u tragu koje se trajno nakupljaju u organizmu, kao što su toksični metali i, pored toga, skupljanje krvi je invazivan postupak podložan etičkim i praktičnim ograničenjima, osobito u osjetljivim skupinama stanovništva kao što su trudnice i parovi majka-novorođenče. Stoga se u istraživanjima osjetljivih skupina preporučuje, po mogućnosti, ponovna uporaba prije skupljenih uzoraka i neinvazivno skupljanje matrica kao što su posteljica i krv iz pupčane vrpce nakon porođaja, a kod procjene izloženosti živi prehranom (gdje je zastupljena pretežito u obliku metil-Hg) još i kosa, kao etički prihvatljive, ekonomične i toksikološki relevantne alternative za određivane biološke pokazatelje. Cilj dijela istraživanja koji se provodi u sklopu šireg projekta bio je odrediti koncentracije ukupne Hg (T-Hg) u uzorcima krvi i kosi majke te posteljici i krvi iz pupkovine (metodom ICP-MS) u parova majka-novorođenče nakon normalnih porođaja u Općoj bolnici Zadar ($n = 96$, srednja dob ispitanica 29 godina). Učestalost unosa hrane morskoga podrijetla (pretežito ribe, svježe, zamrzнуте i/ili konzervirane) povećavala je koncentracije T-Hg (izražene kao medijan; 27–75 % interkvartilni raspon) u svim mjeranim biološkim uzorcima s najvećim vrijednostima T-Hg u kosi ($0,442; 0,210 - 1,05 \text{ mg kg}^{-1}$), a T-Hg u krvi iz pupkovine ($3,74; 1,27 - 7,89 \text{ } \mu\text{g L}^{-1}$) bila je veća od T-Hg u majčinoj krvi ($2,39; 1,06 - 4,71 \text{ } \mu\text{g L}^{-1}$). U parova majka-novorođenče gdje su ispitanice konzumirale hranu morskoga podrijetla (pretežito ribe) >2 puta na tjedan, razine T-Hg u bile su više oko 7 puta u majčinoj krvi i kosi, oko 4 puta u posteljici i oko 14 puta u krvi pupkovine nego u osoba koje nisu konzumirale takvu hranu. U zaključku, pokazali smo da su koncentracije T-Hg u svim mjeranim uzorcima srazmjerne s unosom morske hrane, pretežito ribe te da su očekivano veće u majčinoj kosi (oko 220 puta) kao i krvi iz pupkovine (oko 1,6 puta) nego u majčinoj krvi. Visok koeficijent korelacije ($>0,80$) koncentracija T-Hg u svim mjeranim uzorcima dokazuje da su u istraživanjima u parova majka-novorođenče neinvazivno skupljeni uzorci posteljice i krvi iz pupkovine pouzdani biološki pokazatelji izloženosti visokotoksičnoj Hg zbog majčine konzumacije hrane morskoga podrijetla, pretežito ribe. Stoga se može izbjegći invazivno uzorkovanje majčine krvi i nije nužno skupljanje uzoraka kose (koji ispitanici mogu odbiti dati ili je uzorak neprikladan za analize zbog nedovoljne duljine odnosno kemijskog tretiranja kose).

Napomena: Prikazani rezultati provedeni su tijekom istraživanja unutar projekta HRZZ-IP-2016-06-1998.